

**Zemský zákon,
kterým se mění zákon o pohřebních službách Horního Rakouska z roku 1985
(2024 Změna zákona o pohřebních službách Horního Rakouska)**

Hornorakouský zemský sněm (Oberösterreichischer Landtag) rozhodl takto:

Článek I

Zákon o pohřebních službách Horního Rakouska z roku 1985, Zemský věstník (LGBl.) č. 40/1985, ve znění zemského zákona LGBl. č. 131/2021, se mění takto:

1. § 1 odst. 1 druhá věta zní takto:

„Porod mrtvého plodu ve smyslu § 8 odst. 1 pododst. 2 zákona o porodnictví, Spolkový zákoník (BGBl.) č. 310/1994, ve znění spolkového zákona BGBl. I č. 65/2022, podléhá rovněž ohledání těla.“

2. V § 3 odst. 3 se slova „a potraty“ zrušují.

3. V § 3 odst. 4 se slova „licencované společnosti zajišťující pohřební služby“ [něm. konzessionierte Leichenbestattungsunternehmen] nahrazují slovy „obstaravatelé pohřbu“ [něm: Bestattungsunternehmen].

4. § 4 až § 8 zní takto:

„§ 4

Obecná pravidla chování

(1) Všechny osoby jsou povinny pomáhat ohledávači mrtvol při výkonu jeho úředních povinností tím, že mu poskytnou pravdivé informace o všech okolnostech, které jsou důležité pro zjištění příčiny úmrtí. To platí zejména pro lékaře, kteří naposledy ošetřovali zesnulého.

(2) Všechny osoby jsou povinny dodržovat veškeré pokyny vydané ohledávačem mrtvol v souvislosti s ohledáním těla.

§ 5

Pohybování tělem a zákaz úprav těla

(1) Před provedením ohledání těla lze tělo z místa úmrtí nebo místa nálezu přemístit na jiné místo vhodné pro ohledání těla, pokud:

1. ohledávač mrtvol nemá pochybnosti o tom, že pro zjištění příčiny smrti není nutné, aby tělo zůstalo na místě úmrtí nebo na místě nálezu, a souhlasí s převozem těla; nebo

2. lékař s oprávněním k výkonu lékařské praxe nebo k provádění neodkladné zdravotní péče v Rakousku zjistí podle současného stavu lékařské vědy, že došlo k úmrtí, nemá pochybnosti o tom, že pro zjištění příčiny smrti není nutné, aby tělo zůstalo na místě úmrtí nebo na místě nálezů, souhlasí s převozem těla a potvrdí úmrtí. Písemné potvrzení musí být zasláno ohledávající mrtvol.

(2) Úpravy těla, zejména čištění, jakož i oblékání, uložení a umístění do rakve, lze před provedením ohledání těla provést pouze se souhlasem ohledávající mrtvol nebo lékaře uvedeného v odst. 1 pododst. 2. Ten musí tuto skutečnost doložit písemným potvrzením pro ohledávající tělo.

(3) Odchylně od odstavců 1 a 2 se tělo ponechá v nezměněné poloze až do provedení úředního vyšetřování nebo nařízení, pokud lékař, který konstatoval smrt, vyjádří konkrétní obavy, že se jedná o nepřirozenou smrt. To neplatí, pokud je třeba polohu změnit ze závažných důvodů.

§ 6

Provádění ohledání těla

(1) Ohledávající mrtvol provede ohledání těla do 24 hodin od obdržení oznámení o úmrtí.

(2) Ohledávající mrtvol musí podle současného stavu lékařské vědy určit, zda došlo k úmrtí, zda výsledky jeho prohlídky odpovídají informacím poskytnutým příbuznými nebo ošetřovateli nebo informacím poskytnutým lékaři, kteří zemřelého naposledy ošetřovali, a konečně zda lze vyloučit podezření, že se na úmrtí podílela třetí osoba.

§ 7

Opatření v případě konkrétních úmrtí

(1) V případě podezření na nepřirozenou smrt ohlásí ohledávající mrtvol tuto skutečnost neprodleně příslušnému státnímu zastupitelství nebo kriminální policii.

(2) Pokud se nejedná o okolnosti uvedené v odstavci 1, informuje ohledávající mrtvol o úmrtí správní orgán co nejdříve, pokud:

1. příčinu smrti nelze zjistit a neexistuje důvodná domněnka o příčině smrti; nebo
2. existují jiné okolnosti, pro které se úřední pitva těla jeví jako nezbytná (§ 10 odst. 1).

(3) V případě úmrtí v důsledku nakažlivé nemoci podléhající oznamovací povinnosti musí lékař uvedený v § 5 odst. 1 tuto skutečnost oznámit obstaravateli pohřbu a informovat přítomné o okamžitých žádoucích hygienických opatřeních.

§ 8

Osvědčení o ohledání těla

(1) Ohledávající mrtvol vydá osvědčení o provedeném ohledání mrtvoly. Z osvědčení o ohledání mrtvoly musí být zřejmé:

1. totožnost zesnulého (příjmením jméno a příjmení, pohlaví a datum narození);
2. zjištěná nebo předpokládaná příčina smrti;
3. místo smrti nebo objevení těla;

4. stanovený nebo předpokládaný okamžik, kdy k úmrtí došlo;
5. zda bylo zjištěno, že tělo je infekční;
6. zda a jaké hygienické důvody brání přesunu těla (např. z důvodu rizika onemocnění).

(2) V případech uvedených v § 7 odst. 1 a 2 nelze osvědčení o obhlídce těla vydat dříve, než soud nebo správní orgán prohlásí, že nemá důvod zasahovat.

(3) Osvědčení o ohledání těla obdrží všichni z níže uvedených:

1. obec, ve které došlo k úmrtí nebo bylo nalezeno tělo;
2. provozovatel pohřebního zařízení, ve kterém se má pohřeb konat (§ 18 odst. 2 a § 20 odst. 2).

(4) Ohledávač mrtvol předá osvědčení o ohledání těla uvedené v odstavci 3.2 odpovědnému obstaravateli pohřbu nebo zajistí jeho předání. Obstaravatel pohřbu zašle osvědčení o ohledání těla provozovateli příslušného pohřebního zařízení.

(5) Osvědčení o ohledání těla musí obec uchovávat po dobu nejméně deseti let. Obec na požádání umožní přístup k osvědčení o ohledání těla nejbližším příbuzným (§ 10 odst. 5), kteří si mohou pořídit jeho kopie nebo si je nechat na své náklady zhotovit.“

5. Ustanovení § 10 odst. 1 a 2 zní takto:

„(1) Nejsou-li splněny podmínky pro nařízení pitvy státním zastupitelstvím, nařídí správní orgán pitvu těla, je-li pitva nezbytná k objasnění příčiny smrti ze závažných důvodů týkajících se péče o veřejné zdraví a příčinu smrti nelze zjistit jiným způsobem.

(2) Ustanovení o pitvách v nemocnicích (§ 49 hornorakouského zákona o nemocnicích z roku 1997) a ustanovení týkající se pitev pro trestní řízení nejsou tímto zákonem dotčena.“

6. V § 10 odst. 5 se zrušuje třetí věta.

7. V § 13 odst. 1 se slova „(např. propíchnutí srdce, otevření krevních cév)“ zrušují.

8. § 14 zní takto:

„§ 14

Thanatopraxe

Thanatopraktické ošetření lze provádět pouze ve vhodných místnostech po ohledání těla. Provedení thanatopraxe oznámí obstaravatel pohřbu provozovateli pohřebního zařízení, kde má být tělo pohřbeno nebo zpopelněno.“

9. § 15 zní takto:

„§ 15

Povinné pohřbení

(1) Všechna těla musí být pohřbena po 48 hodinách a před uplynutím 96 hodin od úmrtí. Jsou-li k dispozici vhodná chladicí nebo konzervační zařízení, musí být tělo pohřbeno před uplynutím deseti dnů od úmrtí. Pozdější pohřbení lze provést pouze v případě, že je tělo poskytnuto univerzitnímu anatomickému ústavu nebo se souhlasem starosty. Povolení se udělí, pokud pozdějšímu pohřbení nebrání žádné hygienické důvody a pokud je zajištěna úcta k zemřelému. Pokud je to nezbytné k zamezení zdravotních rizik a zajištění úcty k zemřelému, připojí se k povolení vhodná omezení a podmínky.

(2) Bez ohledu na to, kdo je povinen uhradit náklady pohřbu, se o pohřeb musí postarat nejbližší příbuzní zemřelého. Nejsou-li nejbližší příbuzní nebo nesplní-li svou povinnost včas, musí pohřeb zajistit obec, v níž došlo k úmrtí, nebo nelze-li to určit, obec, v níž bylo tělo nalezeno. Obec může oznámit univerzitnímu anatomickému ústavu v Rakousku, že si může tělo vyzvednout na vlastní náklady, pokud to není zakázáno podle ustanovení odstavce 3.

(3) Poskytování těla univerzitnímu anatomickému ústavu je zakázáno, pokud:

1. obec obdržela písemné prohlášení zemřelého nebo jeho zákonného zástupce, ve kterém je toto poskytnutí výslovně vyloučeno;
2. takové poskytnutí by zmařilo jakoukoli pitvu, která může být nařízena; nebo
3. hygienická hlediska takovému poskytnutí brání.

(4) Osoby uvedené v § 10 odst. 5 se pro účely odstavce 2 považují za nejbližší příbuzné. Povinnost postarat se o pohřeb jim přísluší v pořadí, v jakém jsou uvedeny v § 10 odst. 5.

(5) Pokud obec podle odstavce 2 zajistila pohřbení, může uplatnit regresní nárok vůči osobě, která za pohřbení odpovídá podle odstavce 4. Vztahuje-li se povinnost podle odstavce 4 na více osob, odpovídají tyto osoby společně a nerozdílně. Nejsou-li náklady uhrazeny ani po příslušné výzvě obce, mohou být uloženy úředním rozhodnutím.

(6) Povinnost pohřbení se vztahuje také na mrtvě narozené děti a potracené plody, části mrtvých těl a oddělené části lidského těla. Ty musí být obstaravateli pohřbu předány lékařem, který poskytl ošetření, nebo vedením nemocnice. Ve všech ostatních ohledech platí odstavec 2 obdobně.

(7) Odchylně od odstavce 6 mohou být mrtvě narozené děti a potracené plody, části mrtvých těl a oddělené části lidského těla hygienicky uchovávány v rámci lékařské praxe nebo provozu nemocnice a poté odeslány ke společnému pohřbení podle § 17 odst. 3.“

10. Do § 16 odst. 1 bude vložena následující věta:

„Ponechání těla na místě úmrtí je povoleno bez souhlasu ohledávající mrtvol nejdéle do 24 hodin od úmrtí.“

11. § 17 se mění takto:

„§ 17

Určení druhu pohřbu a místa pohřbu

(1) Mezi možné druhy pohřbu patří inhumace (pohřbení do země nebo uložení do hrobky) nebo kremace.

(2) Druh a místo pohřbu se řídí vůlí zemřelého. Není-li jednoznačně určitelná vůle zemřelého nebo není-li možné ji splnit, může druh a místo pohřbení určit ten, kdo na základě povinnosti stanovené v § 15 odst. 2 a 4 pohřbení skutečně sjednává.

(3) V případě mrtvě narozených dětí nebo potracených plodů, částí mrtvých těl a oddělených částí lidského těla je povolen společný pohřeb (inhumace nebo kremace), ale pohřeb společně s jiným tělem je zakázán.

(4) Odchylně od odstavce 3 je povoleno společné pohřbení mrtvě narozeného dítěte nebo potraceného plodu s matkou, která rovněž zemřela.“

12. Nadpis § 18 zní:

„Inhumace“

13. § 20 odst. 2 až 4 zní takto:

„(2) Tělo může být zpopelněno pouze v případě, že jako druh pohřbu byla stanovena kremace a bylo předloženo osvědčení o ohledání těla.

(3) Celé ostatky zpopelněného těla musí být uloženy v urně. Ta musí být označena tak, aby bylo možné určit, z jakého těla popel pochází.

(4) Ustanovení odstavce 3 věty druhé se nevztahuje na hromadné pohřby podle § 17 odst. 3 a na popel z odděleně zpopelněných částí mrtvých těl a oddělených částí lidského těla.“

14. Za § 20, odst. 4 je připojen následující odst. 5:

„(5) Pokud zemřelý nedal jiný pokyn, může kremační firma na žádost manžela/manželky, partnera/partnerky, druha/partnerky, dítěte nebo rodiče odebrat z urny malou část popela a předat ji příbuznému na památku zemřelého. I v případě, že o část popela požádá více osob, může být celkově odebrán pouze malý zlomek.“

15. § 21 zní takto:

„§ 21

Uložení urny a rozptýl popela na hřbitovech a na urnových místech

(1) Urna s popelem musí být uložena na hřbitově nebo na urnovém místě, pokud není povolena výjimka podle § 21a. Urnu předá kremační firma přímo provozovateli příslušného pohřebního zařízení nebo oprávněnému obstaravateli pohřbu.

(2) Odchylně od odstavce 1 lze urnu předat přímo osobě odpovědné za pohřbení, pokud je předání potvrzeno provozovateli hřbitova nebo urnového místa.

(3) Urna musí být udržována s důstojností a úctou až do uložení.

(4) Uložení urny do vodního útvaru je povoleno pouze v případě, že:

1. hřbitov nebo urnový háj se nachází přímo na břehu tekoucího vodního toku a odtud se urna potopí do vody; a
2. povaha urny a vodní cesty zajišťuje okamžité a úplné potopení urny; a
3. urna je vyrobena z materiálu, který se rychle rozpouští ve vodě.

(5) Rozptýl popela je povolen pouze na louce určené k tomuto účelu na hřbitově nebo v urnovém háji.“

16. Za ustanovení § 21 se vkládá nový § 21a, který zní:

„§ 21a

Zásah do urny a její uchovávání mimo hřbitovy a urnová místa

(1) K uložení nebo uchovávání urny mimo pohřebiště uvedené v § 21 odst. 1 je třeba povolení obce, v níž má být urna uložena nebo uschována. Povolení se vydá s nezbytnými omezeními a podmínkami, které jsou s ním spojeny, pokud:

1. předání urny a způsob uložení nebo uchovávání urny odpovídá písemně doložené vůli zemřelého nebo žadatel předloží vzájemný písemný souhlas manžela/manželky, registrovaného partnera / registrované partnerky, druha/družky, dětí, sourozenců a rodičů zemřelého, pokud je získání takového souhlasu přiměřené; a
2. zamýšlený způsob uložení nebo uchovávání urny zachovává důstojnost a úctu k zemřelému, zejména urna není uložena nebo uchovávána na obecně přístupném místě.

(2) Urnu předá kremační firma osobě, které bylo uděleno povolení podle odstavce 1 nebo odpovídající povolení podle jiných zemských právních předpisů, po předložení oznámení o povolení. Pokud uložení urny mimo pohřební zařízení nepodléhá ve spolkové zemi povolení, může být urna předána také osobám pověřeným zajištěním pohřbu.

(3) V případě převozu do státu, kde není povinnost uložit urnu na hřbitově, je třeba před předáním urny předložit kremační společnosti příslušné potvrzení (např. od velvyslanectví nebo konzulárního zastoupení).

(4) Potopení urny do vodního toku nebo rozptýlení popela není povoleno.

(5) Zlomek popela převzatý podle § 20 odst. 5 nesmí být uložen, pohřben nebo rozptýlen mimo pohřebiště na obecně přístupných místech.“

17. V § 22 odst. 1 se za slova „pitva podle § 10 odst. 4“ vkládají slova „nebo thanatopraxe“.

18. § 22 odst. 3 se zrušuje.

19. § 22 odst. 5 zní takto:

„(5) Pokud jde o převoz těl do zahraničí, odkazuje se na ustanovení Mezinárodní úmluvy o přepravě těl, BGBl. č. 118/1958, a Dohody o přepravě těl, BGBl. č. 515/1978.“

20. V § 22 odst. 7 se slova „společnost zajišťující pohřební služby“ jsou nahrazeny slovy „obstaravatel pohřbu“ a poslední věta se zrušuje.

21. V § 24 odst. 1 se označení (1) zrušuje a slova „licencované společnosti zajišťující pohřební služby“ jsou nahrazeny slovy „obstaravatelé pohřbu“.

22. § 24 odst. 2 se zrušuje.

23. § 25 odst. 2 druhá věta zní takto:

„Povolení pro převoz mrtvého těla a úmrtní list se předají žádajícímu obstaravateli pohřbu.“

24. § 25 odst. 3 zní takto:

„(3) Obstaravatel pohřbu, který provádí převoz mrtvého těla, zašle po převzetí těla v místě určení povolení pro převoz mrtvého těla správnímu orgánu, který je pro toto místo příslušný.“

25. V § 25 odst. 4 hláskování německého slova pro povolení pro převoz mrtvého těla bylo změněno z „Leichenpaß“ na „Leichenpass“.

26. V § 27 se odkaz „§ 22 odst. 3 až 7“ nahrazuje odkazem na „§ 22 odst. 4 až 7“ a odkaz „§ 24 odst. 1“ se nahrazuje odkazem na „§ 24“.

27. § 29a se zrušuje.

28. Ustanovení § 31 odst. 1 a 2 zní takto:

„(1) Zřízení, podstatnou změnu a částečné nebo úplné zrušení pohřebního zařízení musí schválit správní orgán.

(2) K žádosti o zřízení nebo podstatnou změnu musí být přiloženy následující dokumenty, přičemž v případě elektronického podání postačí jedna kopie:

1. půdorys a dispoziční plán v měřítku ve dvou vyhotoveních;
2. popis projektu autorizovaným stavebním znalcem ve dvou vyhotoveních;
3. doklad o trvalém dispozičním právu, pokud žadatel není vlastníkem nemovitosti;

4. v případě hřbitovů geologickou zprávu o stavu půdy a podzemních vod za účelem ověření souladu s podmínkami stanovenými v odst. 3 pododst. 6; a
5. v případě kremačních zařízení popis provozu, který musí v každém případě obsahovat podrobné informace o procesu spalování až po uložení popela.“

29. Úvodní část věty v § 31 odst. 3 zní takto:

„Povolení ke zřízení nebo podstatné změně se vydá s nezbytnými omezeními a podmínkami, pokud:“

30. § 31 odst. 3 pododstavce 6 až 9 zní takto:

- „6. v případě hřbitovů je kvalita půdy vhodná, pokud jde o podmínky rozkladu, a nelze očekávat žádné znehodnocení podzemních vod, zejména u zařízení používaných pro zásobování pitnou vodou;
7. v případě hřbitovů nebo kremačních zařízení je k dispozici márnice nebo je její užívání zajištěno smluvním ujednáním podle § 32 odst. 2;
8. v případě kremačních zařízení musí technologie zajišťovat dodržování mezních hodnot emisí, opatření ke snížení emisí a monitorování emisí, které odrážejí stav techniky v době vydání povolení;
9. je zajištěno řádné nakládání s odpady.“

31. Za § 31 odst. 4 se vkládá nový odstavec 4a, který zní:

„4a) Držitel povolení vede záznamy o monitorování emisí, uchovává je po dobu pěti let a na žádost správního orgánu mu je předkládá.“

32. Do § 31 odst. 6 bude vložena následující věta:

„Výše uvedená ustanovení se vztahují i na převod trvalého dispozičního práva.“

33. Za § 31 odst. 7 je připojen následující odst. 8:

„(8) Správní orgán má právo kdykoli a bez předchozího upozornění ověřit, zda pohřební zařízení a márnice dodržují ustanovení tohoto zemského zákona. V případě zjištění nedostatků je držitel povolení písemně vyzván, aby je v přiměřené lhůtě odstranil.“

34. § 32 odst. 1 zní takto:

„(1) Zřízení a podstatná změna márnice vyžaduje povolení správního orgánu. Povolení se vydá s nezbytnými omezeními a podmínkami, které jsou s ním spojeny, pokud:

1. márnice (pohřební zařízení) splňuje požadavky důstojnosti a úcty;

2. neexistují žádné hygienické problémy;
3. márnice (pohřební zařízení) je dostatečně velká, aby v ní při obvyklé úmrtnosti mohla být umístěna všechna mrtvá těla, která nemusí být umístěna na jiném místě; a
4. márnice (pohřební zařízení) se nachází alespoň v blízkosti hřbitova nebo kremačního zařízení.“

35. V § 33 odst. 1 se zrušuje poslední věta.

36. V § 33 odst. 2 pododst. 2 se slova „rodinní příslušníci“ nahrazuje se slovem „příbuzní“.

37. V § 33 odst. 3 se zrušuje poslední věta.

38. V § 39 odst. 1 se částka „220 EUR“ nahrazuje částkou „3 000 EUR“ a poslední věta se zrušuje.

39. § 40 pododst. 2 zní takto:

„2. účast obce na provádění pitvy (§ 11 odst. 2) a účast ohledávající mrtvol na provádění pitvy (§ 11 odst. 1);“

40. § 41 se mění takto:

„§ 41

Ustanovení o výkladu

Pokud se ustanovení tohoto zemského zákona týkají oblasti působnosti spolkové vlády, zejména ve věcech obchodního práva, epidemického práva, péče o válečné oběti nebo trestního práva, vykládají se tak, že nemají právní účinky přesahující pravomoc spolkové země.“

Článek II

Tento zemský zákon vstupuje v platnost dnem, kdy je vyhlášen v Zemském věstníku pro Horní Rakousko (Landesgesetzblatt für Oberösterreich).